

liberala studenter!

Ideologisk kompass!

Antagen den 4 december 2010

Inledning

Liberala Studenter verkar i nära anslutning till Folkpartiet Liberalerna och Liberala Ungdomsförbundet. Organisationen består av fria klubbar och enskilda medlemmar. På medlemmarnas uppdrag formar Liberala Studenters presidium den nationella verksamheten. Deras arbete ska bygga på tankarna i detta dokument.

Liberala Studenters utgångspunkt för vårt engagemang i samhället är den politiska och filosofiska implikationen av varje människas rätt till frihet: liberalism.

Liberalismen är en egalitär och meritokratisk ideologi som erkänner varje människas lika och okränkbara värde – dess rätt till liv, frihet och strävan efter sin egen lycka.

Frihet är rätten att bestämma över sig själv och forma sitt eget liv, där frihetens gräns går varvid individens agerande tydligt kränker den andres.

Juridiska fri- och rättigheter på nationell, europeisk och global nivå är fundamentala statliga verktyg för att garantera människor universell liberal värdighet.

Vår samhällssyn

Liberala Studenter ser samhället som en sammanslutning av fria individer där statens uppgift är att skydda medborgarnas liv, frihet och egendom från direkta hot, administrera och utveckla de kollektiva nyttigheterna, värna äganderätten samt garantera alla individer de nödvändiga verktygen för att kunna bli sin egen lyckas smed.

Frihet och jämlikhet går hand i hand och demokratin är det enda politiska

system där dessa värden kan existera. Marknadsekonomi är grunden för ett liberalt samhälle då det är det enda system som tillåter varje enskild person att ha frihet och äganderätt över sitt arbete. Det liberala samhället kännetecknas av en fri och öppen debatt, där idéer analyseras och kritiskt granskas.

De allra flesta beslut i ett samhälle kan fattas av individer i samröre med andra, utan att staten behöver vara delaktig. När människors val kränker tredje parts rättighet har dock staten en viktig roll att spela - värnandet av vår miljö är ett gott exempel.

Liberalismens värderingar och syn på människan är inte beroende av var i världen hon befinner sig. Öppna gränser medför att människor och länder blir ekonomiskt och politiskt beroende av varandra. För oss liberaler är alla gränser mellan människor något negativt och internationellt samarbete en självklarhet. Internationella problem kräver internationella lösningar.

Frihandel, icke-korrupta välfungerande institutioner och politiska fri- och rättigheter är fundamentala för ekonomisk och mänsklig utveckling samt global rättvisa. Vi tror på ett växande och dynamiskt Europa, och vill se EU som en god global kraft för frihet. Unionen bör på sikt utvidgas och utvecklas i federal riktning, med tydlig maktfördelning mellan medborgare, stat och federation.

- Monarkin är omodern och förlegad. Den har ingen plats i det moderna samhället och de ceremoniella uppgifterna bör föras över på regeringen.
- Staten ska inte gynna enskilda religionsyttringar i någon form. Varken i form av religionsbidrag eller intagandet av medlemsavgift via skatt.
- Det svenska valsystemet skall reformeras så att medborgarinflytandet ökar. Personvalsspärren skall slopas och riksdagen skall göras mer effektiv genom att antalet ledamöter minskas.
- Vi värnar Public service men anser att nuvarande system med obligatorium är förlegad och vill därför avskaffa TV-licensen och finansiera Public service genom ett fondsystem med minsta möjliga politiska inflytande.

Rättsfrågor och integritet

Ett demokratiskt styrelseskick kräver en stark och tydlig grundlag som skyddar de individuella rättigheterna. Denna konstitution som skyddar den enskilda medborgaren mot maktmissbruk och därutöver reglerar

maktförhållandena mellan statliga institutioner, skall garanteras av en författningsdomstol.

Teknikutvecklingen skapar nya möjligheter, men öppnar också för krav på reglering och övervakning. Likaså med globaliseringsprocessens allt öppnare gränser. Som liberaler bejakar vi utveckling och ser att lagstiftningen måste anpassas efter nya förutsättningar. För att värna varje människas personliga sfär ställer vi oss därför avvisande till den massövervakning, polisstat och urholkning av rättssäkerheten som riskerar växa fram som en reaktion mot friheten över de fysiska gränserna och på nätet.

En fri och öppen debatt förutsätter att även yttrandefrihet tillåts, så länge en enskild individ inte förtalas.

- FRA-lagen skall rivas upp. Nätkommunikation skall skyddas från statlig övervakning på samma sätt som tele- och postkommunikation.
- Datalagringsdirektivet ska inte implementeras i svensk rätt och EU ska göra direktivet frivilligt. Det bör även utredas om datalagringsdirektivet är förenligt med Europakonventionens rättsliga principer om kommunikationsfrihet för den enskilde individen.
- IPRED-lagen bör avskaffas.
- Omvandla Lagrådet till en författningsdomstol med befogenhet att underkänna motsägelsefull och/eller grundlagsvidrig lagstiftning. Stärk och bredda Datainspektionens uppdrag.
- Brottsprovokation har ingen plats i ett liberalt samhälle. Poliser ska beivra brott, inte provocera fram dem och stämpling och anstiftan ska vara lika brottslig för poliser som för andra medborgare.
- Rätten till sin kropp och friheten att bestämma över sitt liv innebär att dödshjälp såväl passiv som aktiv, bör legaliseras. Dock skall dödshjälpen ske under tydligt reglerade och noggrant övervakade former.
- Avskaffa namnlagen och låt människor utan prövning hos allmän förvaltningsdomstol eller skattemyndighet själva fritt välja namn.
- Individens rättigheter rörande den information om individen själv som finns i olika databaser utan ett uttalat samtycke bör stärkas.

- Lagen om hets mot folkgrupp är en oproportionerlig inskränkning i yttrandefriheten och ska därför avskaffas.

Migration och integration

Friheten att bosätta sig var man vill bör vara så stor som möjligt – för all världens människor. Till Sverige ska både arbetskraftsinvandrare och asylsökande flyktingar vara välkomna. EU:s blue-card-system för arbetskraftsinvandrare från icke-EU-länder bör göras enklare och mer generöst – samtidigt som asyl- och flyktingmottagningen görs mer human. Sveriges asylprocesser måste kortas och de sökande bör ges möjlighet att arbeta under processens gång.

Integrationen av utlandsfödda i det svenska samhället sker med en integrationspolitik som genomsyras av en liberal människosyn, som ska syfta till personlig autonomi, självständighet från staten och ett aktivt deltagande i civilsamhället och på arbetsmarknaden. Staten har en viktig roll i att understödja de civila samhällets krafter som arbetar för att stävja alla former av rasism, främlingsfientlighet och diskriminering.

- Dublinförordningen ska reformeras så att en medlemsstat tillåts avbryta överföringar till ett land där en asylsökandes rättigheter inte kan garanteras eller där behandlingen av dem är inhuman.
- Svensk asylrätt ska även fortsättningsvis vara human varför EU:s skyddsgrundsdirektiv inte ska bli harmoniserande.
- Sverige ska verka för att systemet med arbetstillstånd ska avskaffas. Det ska inte behövas ett särskilt tillstånd för att arbeta i Sverige, oavsett ens migrationsrättsliga status.
- Åtgärder såsom kvotering och särbehandling förminskar individer till en statligt definierad etnicitet och är därför ej legitima verktyg. Diskriminering kan inte lösas med diskriminering.

Studiesocialt

För att kunna ge alla möjligheten att studera är det nödvändigt med ett statligt studiemedelsystem som kan garantera en acceptabel levnadsstandard under studieåren. Även andra aktörer än CSN bör få agera på marknaden för studielån. Det är också viktigt att inte ta bort incitament för att jobba under studietiden; detta är en bra merit för studenten som ökar chansen att få jobb efter avslutad utbildning.

- Avskaffa fribeloppstaket för studiemedel, det vill säga den summa en student får tjäna innan studiemedlen begränsas, helt.
- Individualisera studiemedelssystemet genom att införa möjligheten att ta tilläggs lån för studenter som har ett sådant behov samt genom att tillåta studiemedel i undantagsfall längre tid än idag.
- Med tanke på det tidsbegränsade boendet och studentens ekonomiska situation ska byggkraven för studentbostäder tillåtas vara lägre än för andra bostäder, så att fler och billigare studentbostäder blir tillgängliga. Lärosäten bör ha laglig möjlighet att själva bygga och förvalta bostäder för att underlätta den pressade bostadssituationen som råder för studenter.
- För att öka lärosätenas autonomi, öka studenternas rättsäkerhet och skapa ett sakligare bedömningsförfarande så bör lärosätena få möjlighet att själva bedöma studieresultat och studietakt.
- Bostadsbristen i Sverige som är utbredd på Sveriges Högskole- och Universitetsorter beror till stor del på den felaktiga prissättningen på hyresrätter. Därför bör regelningen utav hyresrättsmarknaden avskaffas och istället bör avtalsfrihet mellan fastighetsägare och hyresgäst införas.”

Miljö

Miljöpolitik behövs för att skydda jordens ekosystem, den biologiska mångfalden och en god livsmiljö för människor. Människans frihet bygger på att vi har en värld att vara fria i. Eftersom olika former av miljöskadliga aktiviteter kan inskränka andra individers liv och frihet är det rimligt med vissa begränsningar i hur vi får agera i förhållande till den gemensamma livsmiljö vi alla delar. Gränsen för friheten går där man kränker den andres frihet.

Teknikutveckling samt resurs- och energieffektivisering har potentialen att minska negativ miljöpåverkan och utgör viktiga inslag i en hållbar utveckling. En ambitiös miljöpolitik behöver inte innebära stora begränsningar av människors levnadsstandard. Principen om att förorenaren betalar är en rimlig utgångspunkt för miljöpolitiken. En grön skatteväxling bör genomföras med beskattning av miljöskadliga utsläpp och sänkningar av andra skatter.

- Miljöförstörelse stannar inte vid nationsgränserna och därför är det nödvändigt med ett starkt internationellt samarbete kring miljöfrågor. Sverige och EU bör bidra till omfattande miljö- och klimatinvesteringar i utvecklingsländer där de investerade medlen ofta ger större effekt. Samtidigt är det viktigt att utvecklade länder också vidtar ambitiösa åtgärder på hemmaplan. Det driver på utvecklingen av långsiktigt hållbara tekniker som på längre sikt även får en global användning.
- Klimatförändringarna beror i stor utsträckning på mänskliga aktiviteter . Det är också människan som har makten att bromsa den negativa utvecklingen. Klimatförändringarna drabbar inte minst miljön och hälsan i låginkomstländer. Koldioxidutsläppen behöver minskas, vilket bör ske genom att koldioxidutsläpp prissätts. EU:s handel med utsläppsrätter ska vidareutvecklas.
- Det är viktigt att satsa på forskning och utveckling kring förnybara energikällor, exempelvis solenergi, vindkraft och vågkraft. Tills det har utvecklats alternativ som är renare, billigare och effektivare än kärnkraft behöver dock denna storskaliga energikälla behållas och utvecklas. Effekthöjningar i befintliga reaktorer som kan motiveras på säkerhetsmässiga och ekonomiska grunder bör tillåtas. Sverige bör även tillåta nybyggnation av kärnkraftverk för att ersätta de äldre reaktorer som så småningom förväntas behöva stängas ned av åldersskäl.

Jämställdhet

I samhället finns mer eller mindre synliga strukturer som utgår från den vita, heterosexuella mannen. Dessa strukturer innebär att inga individer är fria att leva sina egna liv som de själva vill. Visst har strukturerna luckrats upp en del de senaste 100 åren, men fortfarande styrs vi alldeles för mycket av dem.

- Sverige måste vidta krafttag för att förebygga hatbrott och våld mot utsatta individer.
- För att tidigt utveckla barn till fria individer måste även praktisk genusutbildning ges plats under lärarutbildningen och i den dagliga verksamheten på skolor och förskolor.

Akademi och utbildning

Demokratin är beroende av kunniga människor som ifrågasätter makten, tänker kritiskt och håller den fria debatten levande. Den kvantitativa

expansion som skett inom den akademiska sfären de senaste åren har dock lett till att den högre utbildningen blivit gymnasifierad. Istället bör fokus skiftas till att säkerställa och förbättra utbildningskvaliteten på de befintliga utbildningarna. Det är också viktigt att en god utbildningsbevakning och studentrepresentation säkerställs.

De enskilda högskolorna och dess institutioner bör ges större frihet att utforma intagningsvillkoren på så sätt som passar dem bäst. Kvotering är dock inte acceptabelt. Högskole- och universitetsstyrelser bör vara helt fristående från politiska tillsättningar för att kunna upprätthålla sitt akademiska oberoende. Dessutom är antalet statligt ägda lärosäten idag för stort. De universitet som inte kan leva upp till de krav som titeln antyder, vad gäller högkvalitativa magisterutbildningar, forskarutbildning och forskning inom flera vetenskapsområden, bör få sin universitetsstatus återkallad.

- För att stärka kvalitetssäkringen och kunna erbjuda studenter bättre information om olika utbildningars arbetsmarknadsutsikter ska Högskoleverket upprätta ett kvalitetsindex där högskolor och universitet bedöms och jämförs utifrån faktorer inom utbildningens kvalitet, karriärmöjligheter och framtida löneutveckling.
- Fri etableringsrätt ska finnas för föreningar som vill bedriva utbildningsbevakning vid Sveriges högskolor och universitet. Efter avskaffandet av kårobligatoriet är denna etableringsfrihet särskilt viktig.
- Ett av högskoleverket utarbetat system för kvalitetsbedömning ska ligga till grund en ny mall för resurstilldelning.
- Resursbristen i den högre utbildningen är ett problem som måste åtgärdas. Lärosäten bör lägga mer resurser på lärarledd tid och kvalitetssatsningar bör gå före utbyggnad av antalet platser.
- Fler högskolor och universitet bör få andra ägarformer, såsom stiftelser eller företag. Statliga lärosäten bör ges ökad autonomi för att ha möjlighet att styra över sin egen verksamhet samt ha ansvar för sin egen budget. Donationer till universitet, högskolor och forskningsinstitut skall vara avdragsgilla.
- Akademiska Hus AB skall läggas ned och dess bestånd av fastigheter skall överföras till de enskilda lärosätena.

Forskning och innovation

Begreppet innovation är på frammarsch, inte bara i Sverige eller EU utan i hela världen. Innovation handlar om att göra forskningen applicerbar och att underlätta för kommersialisering av forskningsresultat. Att vara kunskapsnation är bra men att vara kunskapsnation som kan använda den kunskapen till att skapa tillväxt och social utveckling är bättre. Sverige bör gå i bräschen för denna utveckling. Svensk forskning är på en del områden i världsklass, men målet måste hela tiden vara att vara på framkant i allt fler områden och se på satsningar på forskning och innovation som långsiktiga investeringar i landets välbefinnande och utveckling.

Aktuell forskning och beprövad erfarenhet behöver även få genomslag i socialtjänsten ute i kommunerna. Allt för ofta bedrivs verksamheter av gammal hävd vilket många gånger leder till dåligt resultat och individuellt lidande. En sådan socialpolitik är en förutsättning för att hjälpa exempelvis medborgare som är offer för missbruk och utanförskap.

- Sverige skall sträva efter att även ligga i topp internationellt vad gäller finansiering av forskning och innovation.
- För att gynna forskningen bör det bli lättare för universitet och högskolor att anta doktorander utan ordnad finansiering.
- Den förda socialpolitiken ska vara förankrad i forskning och beprövad erfarenhet och syfta till att ge vård och hjälp på bästa möjliga vetenskapliga grund.

Fred och säkerhet

Gemensamma problem kräver gemensamma lösningar. Att verka för en fredligare värld där säkerhet skapas genom mer demokrati, frihandel, globala institutioner och mänskliga fri- och rättigheter är därför viktigt för oss. En skyldighet att skydda mänskliga fri- och rättigheter finns alltid, även när världssamfundet är låst. Ett supranationellt försvars- och säkerhetstänkande bör främjas. Medlemskap i och uppbyggandet av effektiva samarbetsformer kring fred och säkerhet ska därför uppmuntras. Nato och EU är exempel på sådana samarbetsformer. Sverige bör även vara medlem i Förenta Nationerna. Säkerhetssamarbete eliminerar dock inte behovet av egen försvarsförmåga; tvärtom krävs ett trovärdigt eget försvar om Sverige inte ska åka snålskjuts på övriga samarbetspartners. För att nå dit behöver försvaret fortsätta utvecklas och effektiviseras; behovsanalys snarare än regionalpolitik och industristöd

måste ligga till grund för försvarsbeslut. Vidare bör möjligheter att rationalisera bort föråldrade försvarsmyndigheter och strukturer ses över.

- Dagens folkrätt, som fokuserar på stater och regeringars rättigheter framför än individers, ska reformeras i riktning mot ett tydligare skydd för individuella mänskliga rättigheter.
- Sverige skall söka medlemskap i Nato.
- Sverige skall arbeta för en ökad militär samverkan inom EU.
- Sveriges försvar skall utformas och dimensioneras utifrån en realistisk hotbudsbedömning med beaktande av de långsiktiga tidsperspektiven i säkerhetspolitiken.

Marknadsekonomi

Marknadsekonomi kompletteras av en liberal välfärdspolitik som syftar till att garantera individen grundläggande trygghet. Privata välfärdsalternativ finansierade genom skatt ska kunna verka på marknaden i konkurrens med offentliga.

Att vara flitig ska alltid löna sig; arbete, utbildning, företagande och förmögenhetsbildning bör därför uppmuntras. Målet med skattesystemet ska vara att ge den enskilda individen så stor makt över sitt eget liv som möjligt. Att verka för ett lägre skattetryck och ett mer transparent och rättvist skattesystem är därför viktigt för oss.

Sverige bör införa euron som valuta snarast möjligt. Till dess ska Sveriges riksbank vara självständig.

- Arbete och entreprenörskap bör uppmuntras mer än idag och därför bör den statliga inkomstskatten avskaffas.
- Fler delar av offentlig sektor ska gradvis överföras till privat drift. Pengsystem för ökad valfrihet bör införas i högre utsträckning.
- Alla statliga bolag ska säljas vartefter. I den mån staten skall bedriva någon verksamhet skall detta ske i myndighetsform.

Arbetsmarknaden

En liberalisering av den svenska arbetsmarknaden är nödvändig, både för att minska utanförskapet och för den långsiktiga tillväxten. De trösklar som finns på svensk arbetsmarknad genom turordningsregler och kollektivavtalssystem leder ofta till att de som redan har ett arbete skyddas och att de som står utanför arbetsmarknaden får svårare att ta sig in. Detta drabbar i stor utsträckning ungdomar, studenter och nyanlända. I ett samhälle med föreningsfrihet kommer fackföreningar spontant att uppstå, men det blir ett problem när fackförbund kan agera som särintressen genom facklig-politisk samverkan. Vår syn på arbetsmarknaden är att den ska präglas av avtalsfrihet och flexibilitet för individen. När det gäller högskolor och universitet bör dessa i högre utsträckning främja samverkan med näringslivet, genom t.ex. praktikprogram, tydligare information om anställningsbarhet och klusterprojekt.

- Lagen om anställningsskydd (LAS), i synnerhet turordningsreglerna vid uppsägning, motverkar en mer flexibel arbetsmarknad och ska därför avskaffas. Arbetsmarknaden ska bygga på avtalsfrihet för parterna.
- Universitet och högskolor ska arbeta tydligare för att öka samverkan med näringslivet.
- Privata arbetsförmedlingar ska ta över den statliga Arbetsförmedlingens roll och myndigheten ska läggas ned.